

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Вили Борисова Харизанова,
Аграрен университет-Пловдив,
върху материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност **“доцент”** по професионално направление 6.2 Растителна защита, научна специалност Растителна защита /Ентомология/

В конкурса за доцент по дисциплината „Неприятели по културните растения“, обявен в ДВ бр. 58/26.07. 2016 г. за нуждите на катедра “Растителна защита” към Агрономическия факултет на ЛТУ, участва само един кандидат – гл.ас. д-р Катя Георгиева Тренчева, досегашен преподавател към същата катедра.

1. Кратки биографични данни

Гл. ас. д-р Катя Тренчева е родена на 19.06. 1975 г. в град София. От 1995 г. до 2000 г. учи в СУ „Св. Кл. Охридски“, където се дипломира като магистър по зоология на безгръбначните животни. През 2001 г., след успешно издържан конкурс, става редовен докторант в ЛТУ, по професионално направление „Растителна защита“. От 2003 г. започва работа в ЛТУ като асистент, а през 2005 г. е повишена в старши асистент. От 2007 г. до сега работи като главен асистент. През 2013 г. защитава дисертация на тема: „Биекологични особености на черничевата щитоносна въшка *Pseudaulacaspis pentagona* (Hemiptera; Diaspididae) и средства за борба“ и придобива научната степен доктор по научна специалност Растителна защита /Ентомология/.

2. Общо описание на представените материали

Кандидатът гл. ас. д-р К. Тренчева участва в конкурса с:

- Монографии – съавтор в 3 броя;
- Отпечатани учебни пособия - 1 брой;
- Публикации в реферирани списания – 26
- Публикации, изнесени като доклади на международни и национални конференции, отпечатани в сборници – 6 броя.

От публикациите 6 са в списания с импакт фактор (със сумарен индекс над 3,0), 20 в реферирани чуждестранни и български списания, между които авторитетни издания като Zootaxa, Entomological news и Acta zoologica bulgarica. От представените научни трудове за конкурса, 26 броя са публикувани на английски език и 10 – на български. Д-р К. Тренчева е първи автор на 9 от публикациите.

Представените за рецензиране материали като брой значително надвишават изискванията на ЛТУ за заемане на академичната длъжност доцент (с изключение

на брой самостоятелни публикации), а статиите в списания с импакт фактор са красноречиви за качеството на научните разработки.

3. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата (известни цитирания)

Представени са общо 72 броя забелязани цитирания от други автори на 15 от научните публикации на кандидатката, което надхвърля многократно изискванията, посочени в наукометричните показатели (10 броя) за длъжността доцент в ЛТУ. От тях 28 броя са от публикации в издания с импакт фактор, 39 – в реферирани списания и 7 - в нереферирани списания и сборници от научни форуми.

4. Обща характеристика на дейността на кандидата

4.1. Учебно-педагогическа дейност

Гл. ас. д-р К. Тренчева води упражнения по следните дисциплини: Обща ентомология; Земеделска ентомология; Практикум по насекоми неприятели; Неприятели по техническите култури; Неприятели по културните растения и Битови и складови неприятели. От миналата учебна година тя е титуляр и чете лекциите на два курса: Обща ентомология (в специалност РЗ) и Неприятели по културните растения (в специалност Агрономство), с общ хорариум от 87 часа. Общата й натовареност през 2015 г. възлиза на 418 аудиторни часа, приравнени към упражнения. Разработила е и ръководство за упражнения по дисциплината Обща ентомология. Участвала е също в изготвянето на учебни програми и в образователни проекти, свързани с актуализирането им. Под ръководството ѝ са защитили успешно дипломните си работи трима бакалаври и трима магистри от специалност Растителна защита.

Д-р К. Тренчева участва в обзавеждане и оборудване на лаборатория по ентомология, в която освен практическо обучение се провеждат и научни изследвания.

4.2. Научна и научноприложна дейност

В представените в конкурса материали се оформят няколко основни насоки, в които се развива научната и научноприложна дейност на кандидатката: таксономични проучвания по чуждоземни и местни видове насекоми, особено при щитоносни въшки (надсем. Coccoideaе); проучвания върху микроорганизми по чужди видове насекоми; проучвания върху неприятели по лечебните растения в България. Участието ѝ в 7 проекта, 4 от които с международно участие, без съмнение е допринесло за насочване към изброените актуални направления в ентомологичната наука и значимата ѝ публикационна дейност. Гл. ас. К. Тренчева активно участва и в ръководството на 3 научни форума, като на един тях - XIII International Symposium on Scale Insect Studies е от основните организатори.

Поканена е като гост-редактор на приложението с докладите от симпозиума, отпечатани в Acta Zoologica Bulgarica. Гл. ас. д-р Тренчева е участвала в международната научна мрежа COST FP1002. Няколко последователни години е носител на Годишната награда на ректора на ЛТУ за високи научни постижения.

4.3. Приноси (научни, научноприложни, приложни)

Като нов за науката вид е описан *Eriococcus melnikensis* Hodgson & Trencheva, спес. nov. и са допълнени морфологични данни за преимагинални стадии на няколко вида от сем. Eriococcidae, трофично свързани с р. *Quercus* (10, 12, 34).

Установени са 7 нови вида за фауната на България - *Harmonia axyridis* (Pallas, 1773) (публикации 11, 16); *Prociphilus fraxinifolii* Rileay, (публикация 15); *Epidiaspis gennadii* (Leonardi, 1898) (публикации 9, 19); *Asterodiaspis repugnans* (Russell, 1941) (публикация 28); *Metcalfa pruinosa* (Say, 1830) (публикация 30); *Pseudodendrothrips mori* (Niwa, 1908) (публикация 36) и *Aulacaspis yasumatsui* Takagi, 1977 (публикация 26). Като приноси приемам аотирания списък на представителите от надсем. Coccoidea (публикации 3, 7), обобщаване на информацията за 149 вида неприятели по складираните продукти (публикация 21) и изготвяне на база данни за 1849 насекоми, установени по 424 вида лечебни растения (публикации 4, 13).

Направена е инвентаризация на чуждоземните видове насекоми в България, Албания и Македония, като е анализирана структурата им по отношение на географския произход, пътищата за проникване, икономическото и екологичното им значение (публикации 5 и 6). Представени са конкретни данни за инвазивни или потенциално инвазивни видове за условията на България (публикации 25, 27, 29 и 33).

Принос представляват и проучванията върху микроорганизми по чуждоземни видове насекоми, като бразилската хлебарка (публикация 23), картофения молец (публикация 24), *Pseudococcus longispinus* (публикация 18) и щитоносни въшки, с цел оценка на ролята на тези насекоми като преносители на патогените по растения, по други насекоми, животни и хора (публикации 20, 22). Интересен резултат от проучванията е установената симбиоза на вида *I. purchasi* с бактерията *Pseudomonas (Brevundimonas) diminuta*, която е причина за разграждане на органофосфатни инсектициди и прави въшката устойчива към тази група химични препарати (публикация 22).

5. Оценка на личния принос на кандидата

Личният принос на гл. ас. К. Тренчева в предоставените за рецензиране материали по мое мнение е безспорен. Лично е участвала в събирането на биологичния материал за голяма част от проучванията не само в България, но в съседни страни, както и при идентифицирането на видовете и проучване на отделни техни характеристики при полски и лабораторни условия.

6. Критични бележки

В представените по конкурса материали не намирам основание за значими критични бележки.

7. Лични впечатления

Като член на Научното жури извън ЛТУ имам лични впечатления от контакти по време на научни конференции и симпозиуми, при посещението ми по време на акредитация на специалност Растителна защита и като член на Научното жури за защита на докторска дисертация на кандидатката. По мое мнение, гл. ас. д-р Тренчева е отговорен и отдаден на работата си преподавател със стремеж към самоусъвършенстване и изследовател с жив интерес към научното търсене в нови актуални направления.

8. Заключение:

Във връзка с посоченото по-горе, предлагам гл. ас. д-р Катя Георгиева Тренчева да бъде избрана за „доцент“ по професионално направление 6.2. Растителна защита, научна специалност Растителна защита /Ентомология/.

11.11.2016 г.

Член на жури:

/проф. д-р В. Харизанова/